

[Arbejdsministeren]

stedet for konstruktivt. Jeg vil også hellere diskutere problemerne.

Jeg vil ikke tage stilling til hr. Nyrup Rasmussens spørgsmål, når de kommer her fra talerstolen, og hvor jeg skal sidde og skrive det ned. Hvis jeg skal tage stilling til et sådant spørgsmål, skal jeg selvfølgelig vurdere dets konsekvenser, herunder de udgiftsmæssige konsekvenser, og så skal jeg være sikker på, om Socialdemokratiet også er villig til at sikre udgiftsneutraliteten, når vi skal forhandle videre.

Hvad angår hr. Kaj Poulsens bemærkninger om, i hvilke stuer han vil være, deler jeg fru Lilli Gyldenkildes betragtninger om, at dette Folketing skal arbejde. Men jeg synes, det ville være en god idé, at hr. Nyrup Rasmussen og Socialdemokratiet, hvis de synes, det er metoden, konkret formulerer – gerne med udgangspunkt i det, hr. Nyrup Rasmussen har sagt i dag, og måske oven i købet med lyst til at udbygge det, når man har haft mere tid til at arbejde med det – de socialdemokratiske betingelser for at gå ind i en løsning. Når de har gjort det, vil jeg vurdere konsekvenserne meget nøje og svare, om jeg mener, vi kan opfylde disse betingelser eller ej.

Det er den saglige måde at gøre det på; det er det ikke på grundlag af en eller anden fiks sætning, som bliver fremsat under en debat, at forpligte en regering og tre regeringspartier uden at have drøftet det med regeringspartierne ordførere eller noget som helst. Jeg inviterer altså Socialdemokraterne til at formulere deres krav; så skal vi gerne tage stilling til dem. Og jeg er gerne i stue både med hr. Kaj Poulsen og hr. Nyrup Rasmussen – gerne med dem begge to på én gang, hvis det er en fordel. Jeg inviterer altså til samarbejde om at løse problemerne, og under et sådant samarbejde skal vi selvfølgelig også nok tage stilling til et spørgsmål som det, hr. Nyrup Rasmussen formulerede.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 2:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige.

Af Kaj Poulsen (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.

(Fremsat 10/6 88).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg har forberedt en lang imødekommende tale – men efter den imødekommende debat, vi lige har haft, har jeg tænkt mig ikke at holde den hele.

Det foreliggende beslutningsforslag drejer sig om en overgangsordning, og min redegørelse indeholder jo et tilbud om en overgangsordning, oven i købet en overgangsordning, der opererer med de samme elementer, nemlig uddannelsesstilbud og arbejdstilbud. Der ser altså ud til at være en vis parallelitet i tankegangen med hensyn til, hvilke typer ordninger der skal anvendes i en overgangsordning.

Det socialdemokratiske forslag er mindre præcist, kan jeg vel roligt sige, end det, der er skitseret i min redegørelse. Og der er ingen diskussion om økonomi i forslaget – der er ingen vurdering af antal og økonomi. Men som vi har sagt nogle gange, er det en klar forudsætning for regeringen, at den stramme udgiftspolitik bliver videreført, og da vi har forstået på Socialdemokraternes udspil under valgkampen og efter valget, at det er også en socialdemokratisk holdning, burde vi også på det punkt kunne mødes.

Hvis man er enig i det med udgiftspolitikken og enig i, at det er de elementer, der skal indgå, kan jeg heller ikke se nogen grund til, at vi ikke skulle kunne blive enige, når vi ser en overgangsordning som en del af et samlet kompleks. Men jeg synes ikke, det ville være forsvarligt at gennemføre beslutningsforslaget nu, uden at man har vurderet dets økonomiske konsekvenser, og uden at man har forpligtet sig til at finansiere de merudgifter, det medfører.

Da der i øvrigt ikke – og dér kan jeg garantere, hvilket jeg oven i købet har gjort på skrift over for medlemmer af Folketinget – er nogen, der bliver bragt i en risikosituation på grund af denne udskydelse af lovgivningen fra foråret til efteråret, vil jeg altså anbefale, at beslutningsforslaget indgår i sommerens drøftelser med henblik på, at vi til efteråret kan finde en samlet løsning, som kan nyde bred opbakning her i Folketinget.

Lone Møller (S):

Det er altid en kedelig sag, når indgåede aftaler ikke holdes. Som det fremgår af dette forslag, er det fremsat i det lønlige håb at få arbejdsministeren til at stå ved aftaler, han har indgået under finanslovforhandlingerne.

Vi finder i Socialdemokratiet, at det er nødvendigt – også oven på den debat, vi har haft nu i op til flere timer – at få konstateret, om regeringen har til hensigt at fremsætte et forslag, der lever op til det løfte, som er beskrevet i den såkaldte penneprøve, som vi har drøftet før i dag, penneprøven af 7. december, hvis afgørende sætning er trykt op i det forslag til folketingsbeslutning, vi behandler nu.

Den afgørende sætning i den tekst var der enighed om, og den omhandler det eller de forslag, som arbejdsministeren skulle fremsætte i Folketinget. Den har følgende ordlyd: »Sigtet er at øge den genoptræningsmæssige effekt, så de lediges fortsatte tilknytning til arbejdsmarkedet sikres.«

Vi mener ikke, at der er nogen tvivl, og at det ikke er til at tage fejl af teksten. Det kommende udvalgsarbejde vil vise, om de partier, som var medlem af den forrige regering, vil stå ved det løfte, som arbejdsministeren åbenbart ikke har til hensigt. Det har vi fået nogle meldinger om her i dag, men vi vil selvfølgelig være meget opmærksom på det under det videre udvalgsarbejde.

Det må også være klart, at det vil få konsekvenser for det videre samarbejde her i Folketinget, hvis arbejdsministeren fastholder at ville afstå fra at indfri det løfte, han har afgivet. Vi er vant til, at en aftale er en aftale, og at den overholdes af de parter, der har indgået den. Det ønsker vi selvfølgelig skal fortsætte. Hvis aftaleparterne gør noget andet, får det naturligvis konsekvenser for det videre samarbejde på alle områder.

Jeg vil også understrege over for Det Radikale Venstre, at hvis de ikke vil være med til at fastholde de indgåede aftaler, er det Fremskridtspartiet, man skal ud og fri til, for der er ikke mulighed for Socialdemokratiets stemmer, hvis vi ikke får en sikring af, at de ledige fortsat tilknyttes arbejdsmarkedet.

Pia Christmas-Møller (KF):

På baggrund af den redegørelsesdebat, vi netop har haft i dag, kan det vel ikke overraske,

at jeg på den konservative folketingsgruppes vegne vil anbefale, at det foreliggende beslutningsforslag ikke færdigbehandles nu, men kommer til at indgå i sommerens drøftelser.

Der skal udformes en overgangsordning i forbindelse med en revision af arbejdstilbudsloven – så langt er vi helt enige med forslagsstillerne – men vi synes altså ikke, der er behov for en hovsaløsning lige nu før sommerferien. Det er unødvendigt, al den stund der ikke er nogen, der falder for 26-ugers-kravet før efter 1. januar 1989. Lad os nu bruge sommeren til en grundig diskussion af et velforberedt lovgivningsarbejde tidligt i oktober måned.

Vi mener, at en overgangsordning skal have et perspektiv for den ledige, og det behøver ikke udelukkende at være ensbetydende med endnu et jobtilbud. Det centrale må være at øge de lediges muligheder på arbejdsmarkedet, og det kan sikres gennem bedre uddannelsesmuligheder, som vi har været inde på det tidligere i dag. Vi må huske på, at der her først og fremmest er tale om ledige, der allerede har fået mindst ét jobtilbud, uden at beskæftigelseseffekten er blevet øget. Derfor er et tilbud om et uddannelsesforløb langt mere perspektivrigt for de fleste. De hidtidige erfaringer fra LA-MU-kurserne dokumenterer det.

Lad os tage en fordomsfri drøftelse i sommermånederne, og lad os så lave et sobert stykke lovgivningsarbejde til oktober.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Når SF er medforlagsstiller til dette forslag, er det, fordi vi synes, det er rimeligt, som arbejdsministeren så ofte gør rede for, at vigtige sager på arbejdsmarkedsområdet skal til en forhandling ovre i Landsarbejdsnævnet. Jeg kan nemlig forstå – hvilket jeg har kunnet konstatere et par gange – at ministeren kun mener, det er nødvendigt, når han tror, han kan få sine ting igennem, sådan som de foreligger. Han mener ikke, det er nødvendigt, når han er nervøs for, at han ikke kan få sine ting igennem, sådan som han vil have dem.

Jeg synes, det er helt urimeligt, at man ikke kan sige ja til, at et forslag af denne art skal forhandles i Landsarbejdsnævnet. Personlig har jeg – og hermed mener jeg ikke SF som sådan – tit måttet kritisere Landsarbejdsnævnet for, hvad de har lavet, og en gang imellem har jeg brugt hårde ord over for dem. Så det er ikke,

[Lilli Gyldenkilde]

fordi jeg tror, de ligefrem er småguder, som kan finde de vises sten altid – det har jeg beviser for at de ikke kan – men jeg tror, at det på dette område er det forum, som ved mest om de ting, vi her diskuterer. Det har i alt fald været konstaterbart under vores diskussion i dag, at hverken arbejdsministeren eller dem, der hjælper ham med at udarbejde lovforslag, altid er klar over, hvordan virkelighedens verden egentlig er, når det drejer sig om, hvilke krav der stilles til dem, der skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Derfor synes jeg, det er god idé, at man sender det til LA, og nu, da vi har haft denne redegørelsesdebat, kan jeg ikke se rettere, end at det må være muligt for de partier, der kan komme i forhandling om denne sag, at sætte sig sammen ret hurtigt og lave et udkast, man kan blive enige om, og sende det over til en høring, sådan at vi, når vi kommer igen til oktober, ved, at noget af det første, der vil blive fremsat, er et lovforslag på dette område. For det haster jo; der er meget kort tid fra oktober, hvor vi begynder, til den 1. januar 1989, hvor tingene skal sættes i værk. Med den erfaring, man kan have på dette område for, hvor lang tid der går, inden man kommer igennem med at få lavet bekendtgørelser og lign., som skal kunne administreres, er vi i tidnød på dette område.

Jeg synes altså, det ville være ærgerligt at lade dette forslag afvente, hvorledes det hele kommer til at gå, og derfor vil jeg anmode om, at man støtter det. Med det, jeg her har ridset op, betyder det faktisk en fremskyndelse af, at de partier, som kan gå sammen om en løsning på dette område – og jeg stiller mig gerne til rådighed for forhandlinger om det – får sig gjort færdige i løbet af et par måneder, sådan at det kan komme til en ordentlig høring – og naturligvis også sådan, at det i givet fald kan komme tilbage og nå at blive ændret. Det haster med at få noget igennem på dette område, og vi må ikke lade tingene ligge og flyde helt hen til september måned, før der foregår noget på området.

Jeg skal altså anbefale forslagets vedtagelse.

Traberg Smidt (V):

For at debatten om dette forslag ikke skal udvikle sig til at blive en paralleldebat til debatten om den redegørelse, vi havde til debat tidligere, skal jeg i høj grad henholde mig til det, fru Pia Christmas-Møller fremhævede.

Men jeg vil gerne tilføje, at jeg synes ikke, man skal kaste sig ud i en beslutning om det på nuværende tidspunkt. Der er så mange perspektiver i den redegørelse, vi lige har drøftet, og så mange tanker, som kunne danne grundlag for en videre samtale mellem de ordførere, som har haft ordet i dag. For bag alle de knubbede ord ligger der jo alligevel en ganske bred enighed om, at der er nogle problemer, og at de skal løses. Jeg ser altså ikke nogen problemer i at udskyde en beslutning på dette område og vil anbefale, at man gør det.

Knud Lind (FP):

Beslutningsforslag nr. B 2 vil nok ikke skabe de helt store løftebrud, for det bliver ikke vedtaget.

Socialdemokratiet bekymrer sig i øvrigt aldrig om de økonomiske konsekvenser; der er ikke et ord om dem i beslutningsforslaget. Men det er jo også lavet i en ånd om løftebrud, og det vil vi egentlig ikke blande os i. Det er i øvrigt nærmest et bannermærke for Socialdemokratiet, at det med økonomien er ganske underordnet.

Forslaget er også et bevis på dårligt forhandlingsklima mellem den tidligere firkloverregering og Socialdemokratiet. Vi skal heller ikke blande os i, hvem der har mistet fingre, eller hvem der har været utroværdig, men vi skal blot konstatere, at der altså stadig væk er nogle arbejdsløse, og at det er dette problem, vi skal løse og ikke Socialdemokratiets troværdighedsproblem over for firkloverregeringen. Det er ud fra det, vi vil se på Socialdemokratiets og SF's forslag. Selvfølgelig regner vi med, at det må indgå i de forhandlinger, der skal føres med ministeren, og indgå i den redegørelse, ministeren har lavet.

Man løser nemlig ikke de arbejdsløses problemer ved disse bagstræberiske troværdighedsdiskussioner.

Fremskridtspartiet er rede til at diskutere problemerne med den nye KVR-regering, og vi får ikke nogen troværdighedsproblemer ved at få fjernet de socialdemokratiske fingeraftryk.

Elisabeth Arnold (RV):

Vi har netop diskuteret arbejdsministerens redegørelse om en forstærket indsats mod den langvarige ledighed. I denne forbindelse fremlagdes også hovedlinierne for en overgangsord-

[Elisabeth Arnold]

ning, der skulle sikre, at de grupper af ledige, der ville risikere at falde ud af arbejdsmarkeds-systemet, ville få særlige tilbud, så de kunne forblive i systemet.

Forudsat at arbejdet med revisionen af arbejdstilbuds- og uddannelsesstilbudsordningen kommer godt fra start, takket være en konstruktiv og åben debat her i salen, ser vi ingen grund til at foretage foranstaltninger som dem, der er lagt op til i dette forslag. Vi vil i stedet lægge vore kræfter i arbejdet med at finde ud af, hvilke ændringer det vil være rimeligt at indføre i den eksisterende ordning på baggrund af de erfaringer, der allerede er indhøstet, og som vi har diskuteret her i dag.

Vi er fra Det Radikale Venstre fast besluttet på at gøre alt, hvad der er muligt for at få en løsning på de langtidslediges problemer, der har bred opbakning i Folketinget, og de problemer, dette beslutningsforlag peger på, indgår jo netop i revisionsarbejdet med arbejdstilbuds- og uddannelsesstilbudsloven.

Bollmann (CD):

Forslaget her drejer sig jo egentlig om det samme, som vi nu har diskuteret i tre timer, og derfor er det nok begrænset, hvad jeg kan fremkomme med af nye ting i denne debat. Selve hensigten – eller sigtet, hvis man vil bruge det ord – er selvfølgelig meget sympatisk, og den skal der ikke være tvivl om at er vi enige i. Jeg vil ikke blande mig i den fortolkning eller vridning af det danske sprog, som man nu har diskuteret så længe, men når vi ikke går ind for forslaget, er det, fordi man taler om garanti, uden at man kan se, hvilke konsekvenser en sådan garanti vil få.

Jeg kan være enig i bemærkningerne om, at det er af stor betydning, at ny lovgivning kan gennemføres med tilslutning fra arbejdsmarkedets parter. Jeg mener næsten, det bør forudsættes, hvis nye regler overhovedet skal kunne fungere, men jeg mener også, at der – selv om ikke alle har opfattet det sådan – var en åbning fra arbejdsministeren, også i forhold til det lovforslag, der blev fremsat i april måned, og derfor tror jeg nok, det vil være klogt, at man lader forslaget her indgå i den debat, der kommer i forbindelse med ministerens forslag.

Glønborg (KRF):

Det samarbejde om at forbedre de lediges si-

tuation, som blev sat i gang i december, kræver naturligvis en præcis løsning, og den har arbejdsministeren lovet at komme med forslag til i oktober.

Problemet er kompliceret, og jeg foretrækker at få mulighed for at tage stilling til alle detaljer på én gang som dele af en helhed, og derfor bryder jeg mig ikke om at binde mig til en bestemt formulering af en enkelt del af helheden allerede nu.

Som jeg sagde under redegørelsesdebatten, mener Kristeligt Folkeparti, at arbejdsministeren er på ret vej, men deri ligger naturligvis ikke, at vi har givet ham en blankocheck, så han kan lave hvad som helst. Trods den til tider lidt skarpe meningsudveksling, som jeg havde med den socialdemokratiske ordfører under redegørelsesdebatten, er vi fra Kristeligt Folkepartis side naturligvis stærkt interesseret i, hvad både Socialdemokratiet og SF mener om denne sag; derfor går vi til efteråret til arbejdet med alle detaljerne med et kritisk og vågent blik, og vi vil til den tid tage stilling til dem.

Men beslutningsforslaget her synes jeg ikke er nødvendigt.

Kaj Poulsen (S):

Jeg har jo svært ved at takke et flertal i hvert fald, for det er tydeligt, at regeringspartierne og de tidligere regeringspartier har en helt klar opfattelse af, at dette forslag enten er en hovsaløsning eller noget, der kommer sådan utidigt.

Jeg får en mistanke om, at man har glemt, hvad Socialdemokratiets formand sagde både under og efter valgkampen, og hvad flere af vores ordførere på en række områder sagde både under og efter valgkampen: at løsningen af landbrugets problemer og af de lediges problemer må hænge sammen. Om det er for at komme ud af en sådan situation, at man nu bare udskyder problemerne for de langtidsledige og ikke vil tage stilling til dem, ved jeg ikke.

Ministeren må for min skyld gerne kalde dette for en overgangsordning. Det, vi har gjort med det forslag, der foreligger her, er at lægge den aftaletekst frem, som blev vedtaget den 7. december, og så havde vi selvfølgelig håbet på, at de aftalepartnere, vi havde den 7. december, nemlig partierne fra firkloverregeringen, var kommet med en tilkendegivelse her, der betød, at man dog kunne stole på dem.

[Kaj Poulsen]

Jeg tror, det er uforsigtigt at tro, at man bare kan smide et voldsomt problem, som vi ved har været grundigt debatteret i Folketinget i lang tid, til side og så bare løse alle de problemer, som regeringen har lagt frem: om de millionærer, der er i Danmark, skal have lidt skatteletelse gennem deres formuebeskatning – det er et voldsomt problem for os – om loven om det internationale skibsregister skal gennemføres, for at rederierhvervet kan få nogle sociale tilskud, og om landbrugets problemer kan løses med 2–6 mia. kr.

Det er ikke den måde, vi plejer at arbejde på i Folketinget.

Socialdemokratiets formand og ordfører sagde under debatten om statsministerens redegørelse, at vi accepterer ikke, at regeringen svinger fra den ene side af salen til den anden, når der skal løses problemer.

Socialdemokratiet har peget på, at her er der et problem, som er væsentligt for os, og som skal løses, og så går det ikke med at kalde det en hovsaløsning, der bare kan udskydes.

Vi har fremsat dette forslag for at få konstateret, om der er en vilje til at løse problemerne for de langtidsledige i Danmark. Derfor vil jeg sige, at det naturligvis vil blive overvejet meget stærkt, hvis der under det udvalgsarbejde, vi skal i gang med her umiddelbart efter mødet, viser sig den samme negative holdning til at træffe beslutninger, så mange, mange menneskers skæbne i det danske samfund bare kan ligge hen i det uviste.

Det er arbejdsløshedsproblemer, der skal løses, og det er menneskelige problemer, der skal løses, og jeg er naturligvis lidt ked af, at hr. Bollmann ikke kan gå ind for en garanti, sådan som der står i dette forslag.

Jeg skal stille og roligt sige til hr. Bollmann, at der står ikke andet i dette forslag end det, hr. Bollmann tidligere har taget stilling til som en del af det parlamentariske grundlag for den regering, der sad umiddelbart før valget.

Vi håber naturligvis, at vi på den korte tid, der er til rådighed, inden udvalget skal i arbejde, kan få nogle tilkendegivelser, og vi forventer naturligvis, at dette forslag kommer til anden behandling i denne samling.

Hvis der er tale om en hovsaløsning, når Folketinget skal tage stilling til et godt gennemdrøftet og kendt problem, vil jeg godt vide, hvad man vil kalde det, regeringen har lagt

frem i de 24–25 forslag, og som ikke er godt gennemdrøftet, men som skal klares i løbet af nogle ganske få dage. Hvad er det for nogle løsninger?

Jeg håber naturligvis, at vi, når vi kommer til realitetsdrøftelserne i udvalget, får de meldinger, der er behov for, for at Folketinget kan arbejde fornuftigt med sagerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om en forsvarsordning.

Af Hans Hækkerup (S) m.fl.

(Fremsat 10/6 88).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Enggaard):

Først vil jeg gerne takke for den positive og direkte tilkendegivelse, der ligger i Socialdemokratiets forslag.

Jeg må tolke forslaget som et klart signal om, at Socialdemokratiet ønsker at medvirke til et langsigtet forlig om forsvaret og dermed til, at der skabes stabilitet og ro om forsvarets ordning.

Regeringen er selvsagt klar til at drøfte forsvarets udvikling både med de tidligere forligspartier og med alle andre partier, der er villige til at tage et medansvar herfor.

I den forløbne tid er der først udarbejdet en lang række udredninger og forslag, der ligger